

Talousvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ravitsemisyriyten uudelleentyöllistämisen tukemisesta ja toiminnan rajoitusten hyvittämisestä

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ravitsemisyriyten uudelleentyöllistämisen tukemisesta ja toiminnan rajoitusten hyvittämisestä (HE 67/2020 vp): Asia on saapunut talousvaliokuntaan mietinnön antamista varten. Asia on lisäksi lähetetty perustuslakivaliokuntaan ja työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan lausunnon antamista varten.

Lausunnot

Asiasta on annettu seuraavat lausunnot:

- työelämä- ja tasa-arvovaliokunta TyVL 4/2020 vp
- perustuslakivaliokunta PeVL 13/2020 vp

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- valtiosihteeri Ville Kopra, työ- ja elinkeinoministeriö
- ylijohtaja Ilona Lundström, työ- ja elinkeinoministeriö
- johtava asiantuntija Timo Kaisanlahti, työ- ja elinkeinoministeriö
- erityisasiantuntija Artturi Björk, valtiovarainministeriö
- tutkimusprofessori Mika Maliranta, Kilpailu- ja kuluttajavirasto
- toimitusjohtaja Aku Vikström, NoHo Partners Oyj
- toimitusjohtaja Aki Käyhkö, Scandic Hotels Oy
- toimitusjohtaja Timo Lappi, Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry
- puheenjohtaja Annika Rönni-Sällinen, Palvelualojen ammattiliitto PAM ry
- professori Petri Kuoppamäki

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Etelä-Suomen aluehallintovirasto
- Ahvenanmaan maakunnan hallitus
- Suomen Kuntaliitto
- Kulttuuri- ja taidealan keskusjärjestö KULTA ry
- Linja-autoliitto
- Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2020 vp

- Suomen Kauppakeskusyhdystys ry
- Suomen matkailualan liitto ry
- Suomen Tilintarkastajat ry
- Suomen Yrittäjät ry

Valiokunta on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:

- Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki ravitsemisyriyten uudelleentyöllistämisen tukemisesta ja toiminnan rajoitusten hyvittämisestä.

Esityksessä ehdotetun lain mukainen toimintamalli koostuu kahdesta toisiaan täydentävästä osasta, yhtäältä tuesta uudelleentyöllistämislle ja toisaalta kohtuullisesta hyvityksestä niistä kustannuksista, jotka ovat aiheutuneet ravitsemisyriykselle toiminnan lakisääteisestä rajoittamisesta koronaepidemian vuoksi.

Esitys liittyy valtion vuoden 2020 III lisätalousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana. Lain voimaantulo edellyttää, että Euroopan unionin komissio on hyväksynyt lakiehdotukseen sisältyvän valtioneuvoston. Tavoitteena on, että laki tulisi voimaan mahdollisimman pian.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Hallituksen esityksen tausta ja tavoitteet. Hallituksen esitys on laadittu olosuhteissa, joissa koronaviruksen leviämisen estämistoimien vaikutus on kohdistunut erityisen voimakkaasti ravitsemisliikkeisiin: ravitsemisliikkeiden tilapäisestä, osittaisesta sulkemisesta säädettiin lailla (153/2020). Hallituksen esityksen HE 25/2020 vp perustelujen mukaan, ottaen huomioon viruksen leviämistapa, olennaista oli estää leviämiselle otolliset olosuhteet, jollaisiksi katsottiin sellaiset tilanteet, joissa ihmiset ovat lähellä toisiaan. Ravitsemisliiketoiminnan katsottiin muodostavan tästä näkökulmasta riskialttiin ympäristön. Vaikka uusi sääntely mahdollisti ravitsemisliikkeiden toiminnan jatkumisen siltä osin kuin kysymys oli mukaan otettavaksi valmistettavasta ruuasta, sääntely merkitsi puuttumista elinkeinon harjoittamisen vapauteen tavalla, joka edellyttäisi normaalioloissa perustuslain säätämisljärjestystä. Poikkeusolojen vallitessa se kuitenkin säädettiin perustuslain 23 §:n nojalla tavallisessa lainsäätämisljärjestyksessä.

Eduskunta katsoi rajoitusten hyväksymisen edellytyksenä olevan, että toimialan menetyksiä kompensoidaan. Valtioneuvostolle asetettiin velvoite valmistella lainsäädäntöehdotus, jolla hyvitys voitaisiin toteuttaa niin, että taloudelliset menetykset jakautuvat oikeudenmukaisella, omaisuuden suojan huomioon ottavalla ja kohtuullisella tavalla julkisyhteisöjen, vuokranantajien, pankkien ja vakuutusyhtiöiden ja muiden talousyksiköiden kesken. Niin ikään valtioneuvoston

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2020 vp

edellytettiin ryhtyvän viipymättä toimiin, joilla tarvittaessa tuetaan ravintolayrittäjien toimeentuloa poikkeustilan ja sen purkamisen aikana.

Nyt ehdotetun lain mukainen järjestely toteuttaa tätä tarkoitusta. Ehdotuksen mukainen kompensatio koostuu kahdesta osasta: tuesta uudelleentyöllistämislain ja kohtuullisesta hyvityksestä niistä joustamattomista kustannuksista, joihin elinkeinonharjoittaja ei ole voinut vaikuttaa sopeuttamistoimin.

Talousvaliokunta puoltaa hallituksen esityksen hyväksymistä tässä mietinnössä kuvatulla tavalla muutettuna.

Tällä lailla kompensoitavat menetykset. Eduskunnan hyväksymän lausuman (EV 14/2020 vp) mukaan ravitsemistoimialan kohtuulliset vahingot tulee korvata lakiin perustuen. On selvää, että kysymyksessä ei ole vahingonkorvauslain (412/1974) tarkoittama vahingonkorvaus, vaan täysin erityislaatuinen, kertaluonteinen korvaus määräaikaisen lainsäädännön aiheuttamasta elinkeinotoiminnan harjoittamisen rajoittamista seuranneesta menetyksestä kyseisen lain ja sen rajoitustoimien soveltamisalaan kuuluville toimijoille. Hallituksen esityksen mukainen sääntely ei myöskään rinnastu valmiuslain (1552/2011) 19 luvun tarkoittamaan täyden korvauksen periaatteelle perustuvaan sääntelyyn. Nyt käsillä olevassa lainsäädännössä hyvityksen perusteena ei ole asiakasvirtojen ja siten kysynnän väheneminen tartuntariskin vuoksi, eikä myöskään valtakunnallisesti annettu kokoontumiskielto, vaikka nämä ovat kiistatta olleet omiaan vähentämään ravitsemistoimialan kysyntää merkittävästi. Tällä lainsäädännöllä hyvitetään sitä menetystä, mikä ravitsemisalalan toimijoille on aiheutunut siitä, että rajoitusten ponttimena olleen tartuntatilanteen vuoksi rajoitusta ei ole voitu säätää voimaantulevaksi kohtuullisen siirtymäajan jälkeen, vaan välittömästi valtioneuvoston asetuksen (VnA 173/2020) tullessa voimaan. Näin ollen toimijoilla ei ole ollut kohtuudella mahdollisuutta sopeuttaa toimintojaan rajoitusten aikaan soveltuviksi.

Tämän lisäksi hyvityserän ohella halutaan tukea ravitsemisliikkeiden kykyä työllistää ihmisiä rajoitustoimien purkautuessa.

Kompensaation taso. Edellä sanotuin, kompensaaion perustetta koskevin täsmennyksin talousvaliokunta on ehdotettua lainsäädäntöä arvioidessaan punninnut erityisesti kompensaaion kohtuullista ja oikeudenmukaista tasoa. Rajoituslainsäädännön aiheuttaman menetyksen määrittelyssä on tullut tarkasteltavaksi se, mikä ravitsemisliikkeiden taloudellinen tilanne olisi nyt, jos rajoituslakia 153/2020 ei olisi säädetty. Vaikka talousvaliokunta pitää tärkeänä, että menetysten suuruutta arvioitaessa vertailuajankohdaksi otetaan ajanhetki, jolloin virus ei vielä levinnyt yhteiskunnassa eikä siten vaikuttanut kuluttajien käyttäytymiseen, ei julkisin varoin voida hyvittää laskennallista, menetettyä kassavirtaa täysimääräisesti. Talousvaliokunta pitää perusteltuna hallituksen esityksen mukaista ratkaisua, jossa hyvitetään puolet laskennallisesta ravitsemistoimialan joustamattomien kustannusten määrästä.

Valtiontukisääntely. Koska käsillä olevassa lainsäädännössä on kysymys julkisista varoista myönnettävästä tuesta, sitä on tarkasteltava EU:n valtiontukisääntöjen valossa. Tukijärjestelmää ei saa ottaa käyttöön, ennen kuin Euroopan komissio on sen hyväksynyt. Ehdotettu sääntely onkin tämän vuoksi esitetty tulevaisuuden voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2020 vp

Talousvaliokunta huomauttaa, että lakiehdotus sisältää valtioneukisääntelyn näkökulmasta kaksi eri tyyppistä tukijärjestelmää, joita siksi myös arvioidaan eri sääntelykehikkojen alaisuudessa.

Ehdotetun lain 3 §:n mukaisen uudelleentyöllistämisen tuen hyväksyttävyyttä on arvioitava Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 107 artiklan 3 kohdan b alakohdan perusteella annettujen tilapäisten valtioneukipuitteiden (komission tiedonanto C (2020) 1863) ja sen perusteella annetun, komission hyväksymän puiteohjelman valossa. Tämän tukimuodon keskeinen reunaehto on se, ettei yksittäiselle toimijalle myönnetyn tuen määrä saa ylittää 800 000 euroa. Tässä laskennassa otetaan huomioon kaikki ne tukijärjestelmät, jotka perustuvat sanottuun komission päätökseen. Tuen hyväksyttävyyden reunaehtoina on, että tukea myönnetään sellaisen tukiohjelman perusteella, jolla on alustava budjetti, ja että tukea ei myönnetä yritykselle, joka on ollut vaikeuksissa jo ennen epidemian puhkeamista. Valiokunnan saaman selvityksen perusteella esityksen voidaan katsoa olevan yhdenmukainen komission edellä mainitun päätöksen kanssa.

Ehdotetun lain 5 §:n mukaista kohtuullista hyvitystä arvioitaisiin puolestaan SEUT 107 artiklan 2 kohdan b alakohdan, eli ns. poikkeusoloartiklan mukaisesti. Tämän nojalla voidaan korvata kaikki COVID-19-epidemiasta aiheutuneet välittömät vahingot, ja tukea voitaisiin myöntää myös vaikeuksissa oleville yrityksille. Reunaehtoina ovat yritykselle aiheutuneen vahingon määrän ja syy-yhteyden COVID-19-epidemiaan osoittaminen ja se, että tuki ei muodostu ylikompensaatiksi.

Tukien yhteensovittaminen. Yksi ehdotetun 5 §:n mukaisen tuen keskeisistä piirteistä on hyvityksen suorittaminen tietoteknisenä joukkoajona, jossa hakemusmenettely ei olisi pääsääntöisesti tarpeen. Talousvaliokunta pitää koronaepidemiaan liittyvien tukijärjestelmien toimivuuden ja vaikuttavuuden kannalta keskeisenä tukijärjestelmien nopeutta ja yksinkertaisuutta ja pitää esitettyä sääntelyratkaisua tältä kannalta onnistuneena.

Talousvaliokunta pitää sitä vastoin ongelmallisena ehdotettua 9 §:n 5 momenttia, jonka mukaan toimivaltainen viranomainen eli KEHA-keskus suorittaisi hyvityksen vähentämisen tuesta tarpeellisilta osin tilanteissa, joissa yritys on hakenut valtiolta koronaepidemiaan perustuen muuta kuin 3 §:ssä tarkoitettua tukea. Talousvaliokunnan saaman selvityksen mukaan huomattava osa ravintola-alan yrityksistä on hakenut erityisesti ELY-keskusten ja Business Finlandin myöntämää kehittämisrahoitusta. Ehdotettu säännös poissulkisi merkittävän osan tuen saajista joukkomaksatuksen piiristä. Valiokunta pitää tärkeänä, että nämä noin 5 000 yritystä saataisiin joukkomaksatuksen perustelujen piiriin.

Talousvaliokunta katsoo, että tuen tarkoituksen ja tehokkuuden toteutumisen turvaamiseksi tässä laissa tarkoitetun hyvityksen ja muiden tukien yhteensovittamista ei tulisi toteuttaa nyt esitetyn sääntelyn soveltamisen yhteydessä. Tarvittava yhteensovitus tulisi tehdä siten, että ravitsemisyriksen saama hyvitys otettaisiin huomioon Business Finlandin ja ELY-keskusten myöntämissä tuissa siltä osin kuin tosiasiallista päällekkäisyyttä ilmenisi. Talousvaliokunta muistuttaa, että ELY-keskusten ja Business Finlandin myöntämät tuet ovat luonteeltaan kehittämisrahoitusta, eikä niitä yrityksiä, jotka ovat käynnistäneet kehittämistoimintaa, tule tukien yhteensovittamisessa asettaa heikompaan asemaan kuin sellaisia, jotka eivät ole tällaista kehittämistoimintaa käynnistäneet. Talousvaliokunnan saaman selvityksen mukaan ELY-keskusten ja Business Finlandin tuet perustuvat lähinnä EU-komission de minimis -asetukseen (1407/2013) ja on jo perusteidensa

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2020 vp

mukaan lähtökohtaisesti määritelty kohdentumaan muihin kustannuksiin kuin niihin, jotka ovat nyt käsiteltävän hyvityksen kohteena.

Uudelleen työllistämisen tuen osalta talousvaliokunta korostaa, että sitä koskevan enimmäismäärän, 800 000 euron, seurannassa tulee ottaa huomioon myös muiden viranomaisten ns. tilapäisten valtiontukipuitteiden ja niitä koskevan puiteohjelman nojalla myöntämät tuet. Lisäksi valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että myös valmisteilla oleva yleistuki, ns. kustannustuki on valiokunnan saaman selvityksen mukaan tarkoitus perustaa tilapäisiin valtiontukipuitteisiin.

Talousvaliokunta pitää tärkeänä, että sääntelyn valmistelussa ja soveltamisessa varmistetaan, etteivät eri tukijärjestelmät johda ylikompensaation EU-sääntöjen tarkoittamalla tavalla ja että tukijärjestelmät muodostavat johdonmukaisen kokonaisuuden. Vaikka nyt esitetyt tukijärjestelmät ovat tarkoitukseltaan erilaisia ja kohdistuvat eri kustannuksiin eivätkä siten näytä aiheuttavan kumulaation riskiä, on Business Finlandin ja ELY-keskusten tukipäätöksissä, jo myönnettyjen kehittämistukien maksatuksessa ja valmisteilla olevaa, ns. yleistukea koskevissa päätöksissä sovitettava tarpeellisilta osin yhteen eri tuet ja varmistettava, ettei tukien kasautumista ja ylikompensaatiota EU-sääntelyn näkökulmasta tapahdu.

Kilpailuneutraliteetti. Yritystukijärjestelmien keskeinen ongelma on niiden mahdollinen kilpailua vääristävä vaikutus. Myös nyt käsiteltävän tukijärjestelmän tulisi kohdistua mahdollisimman tarkasti ja tasapuolisesti ja oikeudenmukaisesti koronaepidemiasta aiheutuvien taloudellisten vahinkojen korjaamiseen. Tätä tulee arvioida sekä nyt esitetyn ravitsemistoimialan sisäisesti että eri alojen yhdenmukaisen kohtelun näkökulmasta. Nyt käsiteltävän järjestelmän oikeutuksen arvioinnissa keskeistä on myös se, että sen tarkoituksena on olla nopea ja väliaikainen kriisituki tilanteessa, jossa yritysten toimintaedellytykset ovat ilman niiden omaa syytä voimakkaasti heikentyneet ja sinänsä kannattava toiminta muuttunut hetkellisesti kannattamattomaksi. Tällaisessa tilanteessa myös tukimuodot, jotka eivät normaaliolosuhteissa olisi perusteltuja tai sallittuja, voivat olla hyväksyttäviä. Tästä huolimatta vain yhteen toimialaan kohdistuva tuki aiheuttaa kysymyksiä toimialojen tasapuolisesta kohtelusta. Tältä kannalta keskeisenä, ravitsemistoimintaa muista elinkeinoista erottavana tekijänä voidaan kuitenkin pitää ravitsemisliikkeiden väliaikaista sulkemista lainsäädännöllä ja tässä yhteydessä edellytettyä kohtuullista kompensatiota.

Ehdotettu järjestelmä on pyritty rakentamaan siten, että tuen myöntämisperusteet ilmenevät laista eivätkä sisällä tarveharkintaa. Tätä voidaan pitää sekä yritysten tasapuolisen kohtelun ja tuen tarkoituksen että nopean maksatuksen kannalta perusteltuna. Talousvaliokunta huomauttaa, että järjestelmään sisältyy kuitenkin rajauksia, joiden vuoksi suurimmat alan toimijat voivat saada suhteellisesti vähemmän kompensatiota. Hallituksen esityksessä valittua ratkaisua on perusteltu erityisesti näiden yritysten skaalaeduilla ja muuta vahvemmalla neuvotteluasemalla. Myös perustuslakivaliokunta on arvioinut lausunnossaan (PeVL 13/2020 vp — HE 67/2020 vp) tuen kohdistumista erityyppisiin yrityksiin. Perustuslakivaliokunta on viitannut lausuntokäytäntöönsä, jossa on katsottu, että lainsäätäjän liikkumavara omaisuudensuojan näkökulmasta on lähtökohtaisesti suurempi laissa asetettavien velvollisuuksien koskiessa pörssiyhtiöitä tai muita varallisuusmasaltaan huomattavia oikeushenkilöitä kuin silloin, kun sääntelyn vaikutukset muodostuisivat hyvin välittömiksi oikeushenkilön taustalla olevien luonnollisten henkilöiden asemalle. Perustuslakivaliokunta on edelleen kiinnittänyt huomiota siihen, että ravitsemisliiketoimintaa harjoitetaan usein pienissä yrityksissä. Talousvaliokunta ei pidä hallituksen esitykseen sisältyviä rajauksia

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2020 vp

erilaisten yritysrakenteiden, yritysten tasapuolisen kohtelun ja kilpailuneutraliteetin näkökulmasta ongelmattomina, mutta katsoo, että niitä voidaan pitää perusteltuina nyt esitetyn, ajallisesti rajatun ja kohdistetun tukimallin osana. Talousvaliokunta korostaa myös, että valmisteilla oleva yleistukimalli, ns. kustannustuki, voi osaltaan paikata nyt esitettyyn järjestelmään liittyviä kilpailuneutraliteettia koskevia puutteita. Alan sisäisen yritysten tasapuolisen kohtelun kannalta keskeisessä asemassa on myös järjestelmään sisältyvä tuen määrän laskentaan vaikuttavan viiteajanjakson määrittäminen, jota on tarkasteltu erikseen jäljempänä.

Työllistämisen tuki. Uudelleentyöllistämisen tuella (4 §) edesautettaisiin ravitsemisliikkeen kykyä työllistää henkilöstöä toiminnan käynnistyessä rajoitusajan jälkeen. Tukea maksettaisiin 1 000 euroa jokaista sellaista työntekijää kohden, jolle yritys maksaa palkkaa vähintään 2 500 euroa rajoitusvelvoitteen päättymistä seuraavan kolmen kuukauden ajalta. Tukea olisi mahdollista saada enintään siitä työntekijämäärästä, joka yrityksellä oli laskennallisesti kokoaikaisessa työsuhteessa helmikuussa 2020. Hallituksen esityksessä laskentaperusteeksi valittu luku perustuu palkkatilastoihin. Talousvaliokunta kiinnittää huomiota, että ravintola-alan työntekijöiden palkkaa kasvattavat usein ilta- ja yötyöt, usein tuntimäärä jää alle 30 tuntiin viikossa ja palkka perustuu vain toteutuneisiin työtunteihin. Tästä syystä toimialan todellinen keskipalkka on pienempi kuin mitä esityksessä on arvioitu.

Vuokratyö. Hallituksen esityksen lähtökohta työllistämisen tukikelpoisuudelle on palvelussuhteeseen perustuva säännönmukainen työ. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan ravitsemisalalla on varsin tavanomaista käyttöä työvoiman tarpeeseen henkilöstöä, joka on sopimussuhteessa henkilöstöpalveluyritykseen, joka puolestaan myy resursointipalvelua ravitsemisliikkeille.

Tämä käytäntö aiheutuu valtaosin siitä, että ravitsemispalvelujen kysyntä on epätasaista tavalla, joka ei ole helposti resursoitavissa kokoaikaisella työvoimalla. Henkilöstövuokrauksen toimintamalli antaa työntekijöille mahdollisuuden työskennellä eri toimipaikoissa tai eri toimialoilla ja työnantajalle mahdollisuuden tarjota työtä tavalla, joka vastaa asiakkaiden kysyntään.

Edellä sanotun valossa talousvaliokunta pitää tärkeänä, että tukilainsäädäntö omalta osaltaan edesauttaa myös muunlaisen kuin ravitsemisliikkeen ja työntekijän välillä olevaan työsuhteeseen perustuvan työn tekemistä. Valiokunta toteaa kuitenkin, että nyt käsillä olevan lainsäädännön tarkoitus on olla hyvin nopeasti käyttöön otettavissa ja siten tämän lain mukaisiin menettelyihin tulisi liittyä mahdollisimman vähän manuaalista tiedonkeruuta ja käsittelyä. Talousvaliokunnan saaman selvityksen mukaan esimerkiksi palkkasummaan tai henkilöstöpalveluyrityksen laskutukseen perustuva tukikelpoisuuden määrittäminen ei ole sovitettavissa yhteen esityksen mukaisen tukien maksatuksen nopeustavoitteen kanssa, jos tietoja on selvitettävä henkilöstöpalveluyritysten tilinpidon kautta. Täten ravitsemistoimialan vuokratyö on tarkoituksenmukaisempaa tulla tuettavaksi erillisessä hakemusmenettelyssä. Talousvaliokunta ehdottaa sääntelyä täydennettäväksi tältä osin yksityiskohtaisissa perusteluissa tarkemmin selvitettyllä tavalla. Talousvaliokunnan saaman selvityksen mukaan tämä soveltamisalan laajennus merkitsee noin 8 miljoonan euron suuruista kustannusvaikutusta.

Kustannushyvitys. Hallituksen esityksen mukaan hyvitys rajoituksen aikana kertyvistä jousta-mattomista juoksevista kustannuksista suhteutetaan kyseisen ravitsemisliikkeen myynnin muutokseen. Hyvitystä saisivat ne yritykset, joiden huhtikuun 2020 myynti oli pienempi kuin edeltä-

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2020 vp

vän tammi-helmikuun keskimyynti. Näiden vertailulukujen mukaisessa suhteessa suoritettaisiin hyvityksenä 15 prosenttia, jonka on katsottu vastaavan tilastollisesti noin puolta ravitsemisliikkeiden joustamattomista juoksevista kustannuksista. Hyvitys olisi kuitenkin viisi prosenttia miljoonan euron ylittävältä myynnin pudotuksen osalta. Enimmillään ravitsemisyritys voisi saada 500 000 euron suuruisen hyvityksen.

Talousvaliokunta huomauttaa, että ehdotettu sääntely ei riittävällä tavalla ota huomioon toimialalle tyypillisiä voimakkaita kausivaihteluita eikä siten esimerkiksi sesonkiravintoloiden asemaa. Talousvaliokunta pitää tarpeellisenä muuttaa ehdotettua sääntelyä viiteajanjakson osalta. Myös perustuslakivaliokunta (PeVL 13/2020 vp) on kiinnittänyt huomiota tähän, pitäen säännöksen muuttamista sääntämisyjärjestyskysymyksenä. Talousvaliokunta ehdottaa, että vertailuajan kohtaa koskevaa säännöstä laennetaan siten, että hallituksen esityksessä ehdotetun tammi-helmikuun rinnalle tuodaan toinen vaihtoehto, joka on vuoden 2019 huhti-toukokuu. Tällöin viiteajanjakso osuu täsmällisemmin siihen vuodenaikaan, johon rajoitustoimet ovat nyt kohdistuneet. Toimivaltainen viranomaisen valitsee näistä vertailulukemista ravitsemisliikkeen hyvityksen saamisen kannalta edullisemmän vaihtoehdon viran puolesta ja koneellisesti. Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan lausunnossaan (TyVL 4/2020 vp — HE 67/2020 vp) esittämät huomiot ovat yhdensuuntaisia talousvaliokunnan näkemyksen kanssa.

Henkilöstöravintolat. Talousvaliokunnan asiantuntijakuulemisessa on noussut esiin myös kysymys henkilöstöravintoloiden asemasta. Vaikka henkilöstöravintolat jäivät rajoituslain soveltamisalan ulkopuolelle, ovat useat henkilöstöravintolat kohdanneet tosiasiallisesti samanlaisen kasvavien laskujen ja joustamattomien kulujen taakan kuin rajoitusten kohteena olleet ravitsemisliikkeetkin; koulujen ja oppilaitosten siirtyminen etäopetukseen ja työnantajien suositukset etätyöskentelystä ovat vähentäneet näiden ruokaloiden kävijämääriä merkittävästi. Talousvaliokunta toteaa, että tällä lainsäädännöllä kompensoidaan vain ja nimenomaisesti rajoituslain 153/2020 soveltamisalaan kuuluvien ravitsemisliikkeiden menetyksiä.

Kokoavia huomioita. Talousvaliokunta pitää selvitetynä, että nyt käsitellyssä oleva lainsäädäntö tavoittaa ainoastaan osan välitöntä tukea tarvitsevista yrityksistä. Myös ravitsemistoimialan sisällä on osa-alueita, jotka jäävät tämän tuen ulkopuolelle muun muassa sen vuoksi, että tällä lainsäädännöllä pyritään erityisen nopeaan maksatusmenettelyyn, jossa ei teknisistä syistä voida ottaa huomioon esimerkiksi vuokratyönä tehtyä liiketoiminnan osaa. Myös perustuslakivaliokunta on kiinnittänyt tähän huomiota lausunnossaan todeten, että talousvaliokunnan on syytä varmistaa, että uudelleentyöllistämisen tukeminen kohdistuu ravitsemisyrityksiin työsuhteiden muodosta riippumatta. Talousvaliokunta muistuttaa, että tämän lain mukaiseen tukeen oikeutetut ravitsemisliikkeet voivat hyödyntää myös muita tukimuotoja, muun muassa toimialaneutraalia tukivälinettä, joka on talousvaliokunnan saaman selvityksen mukaan valtioneuvostossa valmistelussa pikaisella aikataululla. Talousvaliokunta toteaa, että vuokratyö on tilinpidollisesti sen luonteista, että tehdyn työn määrän osoittaminen edellyttäneen manuaalista tietojen käsittelyä, minkä vuoksi tällaisen työn tuet soveltuvat luontevammin sellaiseen menettelyyn, joka on jo lähtökohtaisesti hakemusperusteinen.

Talousvaliokunta tähdentää, että edellä tässä mietinnössä kuvatuista syistä yritystuet voivat olla kilpailuneutraaliteetin ja kannustavuuden kannalta ongelmallisia. Myös käsillä olevan lainsäädännön mukaisten tukien saaminen voi osin riippua esimerkiksi elinkeinoinharjoittajan aikanaan va-

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2020 vp

litsemasta yritysrakenteesta. Yritystukimekanismeihin tulee pääsääntöisesti suhtautua pidättyväisesti. Valiokunta kuitenkin huomauttaa, että nykyisissä poikkeuksellisissa olosuhteissa tästä voidaan perustellusti poiketa. Tukijärjestelmissä tulee kuitenkin pyrkiä tukien toimeliaisuutta kannustavaan ja liiketoiminnan uudistamista palkitsevaan luonteeseen, erityisesti poikkeusolojen mahdollisesti pitkittyessä.

Vaikka ravitsemistoimialan lainsäädännöllä toteutettu toiminnan rajoittaminen ei ole käsillä olevan hallituksen esityksen kohteena, tuolla sääntelyllä on suora syy-seuraussuhde nyt käsittelyssä olevaan hyvitys- ja tukilainsäädäntöön. Tämän vuoksi talousvaliokunta katsoo tarpeelliseksi muistuttaa rajoituslainsäädännön lähtökohdasta: elinkeinotoimintaa tulee ylipäänsä rajoittaa vain siltä osin kuin se on tartuntatilanteen vuoksi välttämätöntä, rajoittamisen kokonaishaittoja ja -hyötyjä punniten, ja siten, että rajoituksia puretaan välittömästi tartuntatilanteen niin salliessa. Perustuslakivaliokunta on pitänyt tätä myös sääätämisyjärjestyskysymyksenä (PeVL 7/2020 vp). Talousvaliokunta huomauttaa, että käsillä olevan lainsäädännön ponttimena oleva menetysten hyvittämisen tarve on sidoksissa siihen, missä laajuudessa rajoituksia on pidetty ja pidetään yllä. Talousvaliokunta ottaa tähän täsmällisemmin kantaa hallituksen esityksen HE 72/2020 vp käsitteilyn yhteydessä.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

4 §. Tuen myöntämisen edellytykset ja määrä. Talousvaliokunta ehdottaa, että 2 momenttia täydennetään siten, että henkilöstöpalveluyritysten kautta tehty työ saadaan tämän lain mukaisen työllistämistuen piiriin. Täydennetyllä säännöksellä saatettaisiin tuen saannin kannalta samaan asemaan ne ravitsemisyrietykset, joiden käytössä oleva henkilöresurssi hankitaan ostopalveluina. Toisin kuin palkatun työvoiman kohdalla, vuokratyöntekijöiden osalta tuen määrittelyssä ei voitaisi hyödyntää Verohallinnolta saatavaa tietoa. Näin ollen asian selvittäminen tapahtuisi erillisen ilmoitusmenettelyn kautta ja valvonta perustuisi ensisijaisesti yrityksen toimittamaan dokumentaatioon siitä, että vuokratyövoimaa on ollut ja siitä on maksettu korvaus. Tämän selvittelytyön vuoksi hakemusmenettely järjestettäisiin erilliseksi prosessiksi. Vuokratyöntekijöitä, siivouspalvelu pois lukien, on ravitsemisalalla arviolta noin 4 000. Voidaan arvioida, että siivouspalveluita tuottavaa vuokratyövoimaa on vähintään sama määrä. Näin ollen tuen kustannus olisi arviolta noin 8 miljoonaa euroa. Erona työsuhteessa oleviin olisi, että vuokratyöntekijöiden määrän arvio perustettaisiin henkilöä kohden arvolisäverottomaan 4 500 euron keskimääräiseen kuukausiveloitukseen henkilöstösivukulujen ja henkilövuokratyöyrityksen katteen huomioimiseksi.

6 §. Hyvityksen peruste ja enimmäismäärä. Talousvaliokunta ehdottaa, että vertailuajanjakosäännöstä laajennetaan siten, että hallituksen esityksessä ehdotetun tammi-helmikuun rinnalle tuodaan toinen vaihtoehto, joka on vuoden 2019 huhti-toukokuu. Tällöin viiteajanjakso osuu täsmällisemmin siihen vuodenaikaan, johon rajoitustoimet ovat nyt kohdistuneet. Toimivaltainen viranomainen valitsee näistä vertailulukemista ravitsemisliikkeen hyvityksen saamisen kannalta edullisemmän vaihtoehdon viran puolesta ja koneellisesti. Tämän muutoksen kustannusvaikutus on valiokunnan saaman selvityksen mukaan enintään 40 miljoonaa euroa.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2020 vp

7 §. Rajoitukseen perustuvan hyvityksen laskenta. Talousvaliokunta ehdottaa, että 6 pykälään tehdyn muutoksen kanssa yhteensopivasti 7 §:n 2 momenttiin lisätään vertailuluvun vaihtoehdoksi vuoden 2019 huhti-toukokuu.

Talousvaliokunta ehdottaa, että pykälän 5 momenttiin tehdään tekninen täsmennys, perustuen hallituksen esityksen antamisen jälkeen komission kanssa käydyissä keskusteluissa saatuun tietoon siitä, mitä saadaan lukea 5 §:n tarkoittamalla hyvityksellä korvattaviin kustannuksiin Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen poikkeusoloartiklan 107.2.b mukaisena valtiontukea, johon viitataan 5 §:ssä.

Tilikauden aikana kirjanpitoa ei välttämättä toteuteta suoriteperusteisesti vaan laskuperusteella ajatellen tilitettävän arvonnalisäveron laskemista. Talousvaliokunta toteaa, että lainsäädännön tulisi olla selkeä sen suhteen, onko kirjanpitovelvollisen kohdennettava menot rajoitusajalle suoriteperustetta vastaavalla tavalla liitetiedon esittämiseksi. Jos maksusuorituksia tehdään jaksoissa ja esimerkiksi vuokraa koskeva lasku maksetaan rajoitusaikana sitä pidemmältä jaksolta, lasku kattaa siis muutakin kuin rajoitusaikaa. Talousvaliokunta pitää tärkeänä, että kirjanpitolautakunta antaa tarvittavaa ohjausta laskentaperiaatteista kirjanpitolain 8 luvun 1 §:n mukaisesti.

Talousvaliokunta ehdottaa lisäksi muutosta saman pykälän 6 momenttiin. Muutos liittyy lakiteknisesti edelliseen, 5 momenttiin tehtyyn muutokseen. Tilintarkastuskertomus on julkinen, tilinpäätöksen yhteyteen liitettävä asiakirja.

Tilintarkastuskertomusten lausunnot ovat vakiintuneesti koskeneet tilinpäätöstä kokonaisuutena koskevia lausuntoja. Sopivin tapa tuoda esiin yksittäinen tilinpäätökseen sisältyvä tieto tilintarkastuskertomuksessa olisi ns. tiettyä seikkaa painottava kappale. Tällaisessa kappaleessa tilintarkastajan on luontevaa viitata tilinpäätöksessä esitettyyn liitetietoon ja sen esittämään laskelmaan siitä, onko hyvitys 5 momentissa tarkoitettujen rajoitusten mukainen. Sanamuotoa tarkentamalla mahdollistetaan asian esiin nostaminen edellä kuvatulla tavalla. Huomautus esitetään tilintarkastuskertomuksen lopussa osiossa ”huomautukset”. Huomautuksessa viitattaisiin lain tähän pykälään.

9 §. Hyvityksen suorittaminen joukkoajona ja hakemuksesta. Pykälän 1 momenttiin tulee tehdä 7 §:n muutosten kanssa yhdensuuntaisesti tekninen täsmennys joukkoajoa koskien.

Ehdotetun pykälän 5 ja 6 momentti koskevat tässä laissa tarkoitetun hyvityksen ja muiden tukien yhteensovittamista. Kyse on tilanteista, joissa ravitsemisyriety on hakenut koronaepidemiaan perustuen myös muuta tukea kuin 3 §:ssä tarkoitettua tukea uudelleen työllistämiseen. Säännös soveltuisi käytännössä tilanteisiin, joissa yritys on hakenut tässä laissa tarkoitettujen tukien lisäksi Business Finlandin tai ELY-keskusten myöntämiä tukia.

Hyvityksen suorittamisen tehokkuuden ja nyt ehdotetun tukijärjestelmän kattavuuden turvaamiseksi talousvaliokunta esittää, että tukien 9 §:n 5 momentissa tarkoitettua yhteensovittamista ja hyvityksen vähentämistä ei tule tehdä tässä laissa tarkoitetun hyvityksen yhteydessä. Talousvaliokunta esittää, että tukien yhteensovittamista koskeva 9 §:n 5 momentti ja muun myönnetyn tuen vähentämistä hyvityksen määrästä selventävä 9 §:n 6 momentti poistetaan.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2020 vp

ELY-keskusten ja Business Finlandin myöntämien tukien kohde on lähtökohtaisesti toinen kuin nyt esitetyn kustannushyvityksen. Siltä osin kuin tässä laissa tarkoitettu hyvitys on tosiasiallisesti päällekkäinen muiden tukien, erityisesti ELY-keskusten ja Business Finlandin myöntämien tukien tai valmisteilla olevan yleistuen, ns. kustannustuen kanssa, yhteensovitus tulee tehdä näitä tukia koskevien päätösten ja tukien maksatuksen yhteydessä. Tässä yhteensovittamisessa on toisaalta huomioitava tukijärjestelmien erilaiset tarkoitukset ja toisaalta varmistettava ettei tukien kasautumista ja ylikompensaatiota EU-sääntelyn näkökulmasta tapahdu.

12 §. Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen viranomaisten kesken. Pykälän 4 kohta tulee muuttaa yhdenmukaiseksi edelläkuvatun 9 §:n 2 momenttiin tehdyn muutoksen kanssa.

Pykälän 7 kohtaa tulee täydentää sen selventämiseksi, että verohallinto voi luovuttaa KEHA-keskukselle tuen ja hyvityksen myöntämiseksi, maksamiseksi ja valvomiseksi tarvittavat tiedot ravitsemisliikkeestä siitä huolimatta, että sen verohallinnolle ilmoittama Tilastokeskuksen mukainen tilastoluokka on muulta toimialalta. 1 §:n nojalla on yksiselitteistä, että esimerkiksi matkailualan tilastoluokka ei ole esteenä yrityksen oikeudelle saada tämän lain mukaista tukea ja hyvitystä ravintolatoiminnalleen, jonka toimintaa on rajoitettu. Täsmennys on tarpeen myös sen tilanteen varalta, että ravitsemisliikkeen verohallinnolle ilmoittama tilastoluokka on vanhentunut tai se on ilmoitettu virheellisenä.

13 §. Takaisinperintä. Talousvaliokunta pitää tärkeänä, että takaisinperintää koskeva säännös on riittävän kattava kuvaamaan mahdollisen takaisinperinnän laajuutta, ja ehdottaa 1 momenttia täydennettäväksi

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Talousvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 67/2020 vp sisältyvän lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2020 vp

Valiokunnan muutosehdotukset

Laki

ravitsemisyriyten uudelleentyöllistämisen tukemisesta ja toiminnan rajoitusten hyvittämisestä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Soveltamisala

Tämä laki koskee luonnollista henkilöä ja oikeushenkilöä, jonka harjoittaman ravitsemisliikkeen (*ravitsemisyriyys*) toimintaa on rajoitettu väliaikaisesti majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain (308/2006) 3 a §:n 1 momentin nojalla (*rajoitusvelvoite*).

2 §

Lain tarkoitus

Tämän lain tarkoituksena on turvata edellytysten säilyminen ravitsemisyriyksen harjoittamiselle rajoitusvelvoitteesta huolimatta.

2 luku

Uudelleentyöllistämisen tukeminen

3 §

Uudelleentyöllistämisen tuki

Uudelleentyöllistämisen tuki on tarkoitettu rajoitusvelvoitteen alaisille ravitsemisyriyksille työntekijöiden uudelleentyöllistämiseen koronaepidemian aiheuttamien poikkeusolojen alkamista vastaavalle tasolle.

Tuki myönnetään tilapäisistä puitteista valtiontukitoimenpiteille talouden tukemiseksi tämänhetkisessä covid-19-epidemiassa annetun komission tiedonannon C(2020) 1863 mukaisena väliaikaisena valtiontukena.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2020 vp

4 §

Tuen myöntämisen edellytykset ja määrä

Uudelleentyöllistämisen tukea voidaan myöntää ravitsemisyrietykselle, joka ei ole ollut 31 päivänä joulukuuta 2019 tiettyjen tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi perussopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti annetun komission asetuksen (EU) N:o 651/2014 2 artiklan 18 kohdassa tarkoitettu vaikeuksissa oleva yritys.

Uudelleentyöllistämisen tuen määrä on 1 000 euroa kustakin työntekijästä, jolle tuen saaja maksaa rajoitusvelvoitteen päättymistä seuraavan kolmen kuukauden ajalta palkkaa vähintään 2 500 euroa. Tukea voidaan myöntää kuitenkin enintään siitä määrästä työntekijöitä, joka vastaa yrityksen helmikuulta 2020 työsuhteessa oleville työntekijöilleen maksamien palkkojen yhteismäärää jaettuna luvulla 2 500. Lisäksi edellä tässä momentissa tarkoitettua tukea voidaan erillisestä hakemuksesta myöntää enintään sille henkilömäärälle, joka vastaa vuokratyön tai alihankinnan helmikuulle 2020 kohdentunutta arvonlisäverotonta arvoa jaettuna luvulla 4 500 edellyttäen, että tuen saaja suorittaa rajoitusvelvoitteen päättymistä seuraavan kolmen kuukauden ajalta vuokra- tai alihankintakorvausta arvonlisäverottomalta arvoltaan vähintään 4 500 euroa kustakin henkilöstä tai maksaa palkkaa vähintään 2 500 euroa kullekin henkilölle. Edellä tarkoitettussa laskennassa osamäärä pyöristetään lähimpään kokonaislukuun. Tuki voidaan myöntää ja maksaa ennakkoon edellyttäen, että yritys sitoutuu maksamaan palkkaa tuen perusteena oleville työntekijöille tai vuokratyöntekijöistä siten kuin edellä tässä momentissa säädetään.

Tukea ei myönnetä niistä työntekijöistä, joiden palkkauskustannuksiin ravitsemisyrietykselle on myönnetty muuta valtiontukea rajoitusvelvoitteen päättymistä seuraavan kolmen kuukauden ajalle tai osalle tästä ajasta.

Ravitsemisyrietyks voi hakea uudelleentyöllistämisen tukea yhden kerran. Hakemus tuen saamiseksi tulee jättää toimivaltaiselle viranomaiselle viimeistään 31 päivänä lokakuuta 2020. Toimivaltaisen viranomaisen tulee tehdä päätös tuen myöntämisestä 31 päivään joulukuuta 2020 mennessä.

3 luku

Toiminnan rajoitusten hyvittäminen

5 §

Kohtuullinen hyvitys rajoitusvelvoitteesta

Tässä luvussa säädetään ravitsemisyrietykselle rajoitusvelvoitteesta aiheutuvien joustamattomien välittömien kustannusten kohtuullisesta hyvityksestä. Hyvitys myönnetään Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan 2 kohdan b kohdan mukaisena tukena, joka on tarkoitettu luonnonmullistusten tai muiden poikkeuksellisten tapahtumien aiheuttaman vahingon korvaamiseksi.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2020 vp

6 §

Hyvityksen peruste ja enimmäismäärä

Ravitsemisy yritykselle myönnetään hyvitystä niiltä kalenteripäiviltä, jotka sisältyvät rajoitusvelvoitteen tarkoittamaan ajanjaksoon (*rajoituspäivä*).

Hyvityksenä suoritetaan enintään 500 000 euroa. Jos rajoitusvelvoite kestää kahta kuukautta lyhemmän ajan, edellä mainitusta enimmäismäärästä suoritetaan rajoituspäiviä vastaava osuus.

Hyvityksen määrittäminen perustetaan ravitsemisy yrityksen arvonlisävero ilmoitusten tietoihin myynnistä **vuoden 2019 huhti- ja toukokuulta tai** vuoden 2020 tammi- ja helmikuulta **sekä vuoden 2020** huhtikuulta. Jollei yritys sovelle kuukausikohtaista menettelyä arvonlisävero ilmoittamisessa, sen tulee todentaa muulla tavalla myynnit tässä momentissa mainituilta kuukausilta.

7 §

Rajoitukseen perustuvan hyvityksen laskenta

Edellä 5 §:ssä tarkoitettu hyvitys lasketaan tässä pykälässä säädetyllä tavalla.

Vuoden 2020 tammikuun ja helmikuun euromääräisten myyntien keskiarvo on vertailukohta hyvityksen laskennalle (*vertailuluku*). **Jos edellä tässä momentissa tarkoitettu vuoden 2020 tammikuun ja helmikuun myyntien keskiarvo on pienempi kuin vuoden 2019 huhtikuun ja toukokuun euromääräisten myyntien keskiarvo, jälkimmäistä keskiarvoa pidetään ravitsemisy yrityksen vertailulukuna.**

Jos vuoden 2020 huhtikuun myynti on 2 momentissa tarkoitettua vertailulukua pienempi, ravitsemisy yritys on oikeutettu hyvitykseen. Hyvitys suhteutetaan tässä momentissa tarkoitettun erotuksen mukaiseen toiminnan supistumiseen.

Ravitsemisy yritykselle määritetään vertailuluvusta euromääräinen osuus (*hyvitysosuus*), joka on:

- 1) 15 prosenttia enintään yhden miljoonan euron määräisestä vertailuluvusta; ja
- 2) viisi prosenttia siitä vertailuluvun määrästä, joka on yhtä miljoonaa euroa suurempi.

Hyvitys kultakin rajoituspäivältä määräytyy seuraavassa järjestyksessä:

- 1) 3 momentissa tarkoitettu erotus jaetaan vertailuluvulla (*toiminnan supistumiskerroin*);
- 2) toiminnan supistumiskertoimella kerrotaan 4 momentin mukaisesti määräytynyt hyvitysosuus;

3) hyvitys kultakin rajoituspäivältä on 2 kohdan tulema jaettuna luvulla 30, joka on vuoden 2020 tammi- ja helmikuun kalenteripäivien kuukausikohtainen keskiarvo.

Tässä momentissa säädetään 5 §:ssä tarkoitettuun artiklaan perustuvasta rajoituksesta hyvityksen enimmäismäärälle. Sen estämättä, mitä edellä tässä pykälässä säädetään, hyvityksenä suoritetaan enintään määrä, jolla rajoitusvelvoitteen aikana kertynyt tulos alittaa vertailuluvun perusteena olevia kuukausia vastaavan tuloksen vähennettynä toiminnan keskeytymisestä saadulla vakuutuskorvauksella (toteumaperusteinen rajoitus). Edellä tarkoitettu tulos määritetään noudattaen pien- ja mikroyrityksen tilinpäätöksessä esitettäviä tietoja koskevaa asetusta (1753/2015) ja kirjanpitoasetusta (1339/1997) soveltuvin osin. Rajoitusvelvoitteen päättymisen jälkeen laadittavassa tilinpäätöksessä on esitettävä tarpeelliset liitetiedot sen todentamiseksi, että rajoitus toteutuu. Jos rajoitus ei ole toteutunut, ravitsemisy yrityksen on palautettava toimivaltaiselle viranomaiselle ilman aiheutonta viivytystä se määrä, jolla hyvitys on ylittänyt rajoituksen

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2020 vp

Sen lisäksi mitä tilintarkastuslain (1141/2015) 3 luvun 5 §:ssä säädetään, tilintarkastajan on tilintarkastuskertomuksessaan 5 momentissa tarkoitettua tilinpäätöksestä annettava tieto toteutumaperusteisen rajoituksen toteutumisesta. Jollei ravitsemisyriitys ole tehnyt 5 momentin mukaisista palautuksista toimivaltaiselle viranomaiselle ennen kuin tilintarkastuskertomus annetaan, tilintarkastajan on tehtävä siitä tilintarkastuslain 3 luvun 5 §:n 5 momentissa tarkoitettu huomautus sekä toimitettava tilintarkastuskertomuksensa toimivaltaiselle viranomaiselle ilman aiheutonta viivytystä tämän lain 13 §:n mukaista takaisinperintää varten.

8 §

Hyvityksen hakeminen

Hakemus hyvityksen saamiseksi tulee jättää toimivaltaiselle viranomaiselle viimeistään 31 päivänä elokuuta 2020.

9 §

Hyvityksen suorittaminen joukkoajona ja hakemuksesta

Hyvitys voidaan toteuttaa toimivaltaisen viranomaisen päätöksellä tietoteknisessä joukkoajossa muodostuvina suorituksina niille yrityksille, jotka Verohallinnolle vuoden 2020 huhtikuun ensimmäiseen päivään mennessä ilmoittamansa Tilastokeskuksen tilastoluokan mukaan kuuluvat ravitsemisyriityksiin. Joukkoajoon sisällytettävästä yrityksestä toimivaltaisella viranomaisella on oltava käytettävissään 12 §:n 1-4 kohdassa tarkoitettut tiedot. Myös niille ravitsemisyriityksille, joiden vertailuluku määräytyy 7 §:n 2 momentin toisessa virkkeessä säädetyllä tavalla, suoritetaan hyvityksen laskenta joukkoajoa varten mainitun momentin ensimmäisen virkkeen mukaisesti, jollei toimivaltainen viranomainen toisin päättä.

Toimivaltainen viranomainen voi päättää suorittaa hyvityksestä yhden tai useamman osaerän ravitsemisyriitysten likviditeettitilanteen helpottamiseksi ennen kuin tieto vuoden 2020 huhtikuun arvolisäveroilmoituksen mukaisesta myynnistä on toimivaltaisen viranomaisen käytettävissä. Osaeränä suoritetaan enintään yhden kuukauden hyvitysosuutta vastaava määrä. Suoritettu osaerä vähennetään hyvityksen lopullisesta suorituksesta.

Sellaiselle hyvitykseen oikeutetulle ravitsemisyriitykselle, joka ei täytä 1 momentissa säädettyjä edellytyksiä yrityksen sisällyttämiseksi joukkoajoon, toimivaltainen viranomainen suorittaa hyvityksen ja mahdollisen osaerän yrityksen hakemuksesta. Tällaisen yrityksen tulee esittää hakemuksessaan hyvityksestä päättämiseksi ja sen maksamiseksi välttämättömät tiedot.

Mitä 3 momentissa säädetään, koskee myös yritystä, joka kuuluu tämän lain soveltamisalan ravitsemisyriityksiin sen Verohallinnolle ilmoittamasta muusta toimialaluokasta huolimatta.

~~Sen estämättä, mitä edellä tässä pykälässä säädetään, ravitsemisyriitykselle, joka on hakenut valtiolta koronaepidemiaan perustuen muuta kuin 3 §:ssä tarkoitettua tukea, toimivaltainen viranomainen suorittaa hyvityksen vähentämisen tuesta tarpeellisilta osin sekä maksatuksen yrityksen hakemuksesta.~~

~~Edellä 5 momentissa tarkoitettun muun myönnetyn tuen määrä vähennetään hyvityksen lopullisesta määrästä.~~

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2020 vp

4 luku

Erinäiset säännökset

10 §

Konkurssi

Konkurssissa oleva ravitsemisyritys ei ole oikeutettu 3 §:ssä tarkoitettuun tukeen eikä 5 §:ssä tarkoitettuun hyvitykseen.

11 §

Muutoksenhaku

Tämän lain nojalla tehtyyn päätökseen saa hakea oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003).

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

12 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen viranomaisten kesken

Verohallinto luovuttaa toimivaltaiselle viranomaiselle salassapitosäännösten estämättä yrityksistä, jotka Verohallinnolle ilmoittamansa Tilastokeskuksen tilastoluokan mukaan kuuluvat ravitsemisyrittäisiin, seuraavat tiedot:

- 1) nimi ja osoitetiedot;
- 2) yritys- ja yhteisötunnus;
- 3) Verohallinnon tiedossa oleva tilinumero;
- 4) yrityksen arvonlisäverotustaan varten ilmoittama myynti vuoden 2019 huhti- ja toukokuulta sekä vuoden 2020 tammi-, helmi- ja huhtikuulta;
- 5) Verohallinnolla olevat tiedot yrityksen maksamista palkoista 3 §:ssä tarkoitetun tuen enimmäismäärän laskemiseksi;
- 6) Verohallinnolla olevat tiedot yrityksen työntekijöistä ja työntekijöille maksetuista palkoista rajoitusvelvoitteen päättymistä seuraavan kolmen kuukauden ajalta; sekä
- 7) muut 3 §:ssä tarkoitetun tuen ja 5 §:n tarkoitetun hyvityksen myöntämiseksi, maksamiseksi ja valvomiseksi välttämättömät tiedot myös muusta kuin edellä tässä momentissa tarkoitetusta yrityksestä, jos siihen sovelletaan tätä lakia 1 §:n nojalla.

13 §

Takaisinperintä

Jos 3 §:ssä tarkoitettua tukea tai 5 §:ssä tarkoitettua hyvitystä on suoritettu ravitsemisyrittäksen antamien virheellisten tietojen perusteella, perusteeton määrä peritään takaisin. Takaisin peritään

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2020 vp

myös se määrä, jolla suoritettu hyvitys ylittää 7 §:n 5 momentissa tarkoitettua toteumaperusteisen rajoituksen, jos ravitsemisyrittäjä ei ole palauttanut ylityksen määrää mainitussa momentissa edellytetyllä tavalla.

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös tukea saanutta ravitsemisyrittäjää, joka ei työllistä uudelleen 4 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla tukipäätöksen perusteena olevaa määrää työntekijöitä.

Ravitsemisyrittäjän on maksettava tuen tai hyvityksen maksupäivästä lukien takaisin perittävälle määrälle korkolain (633/1982) 3 §:n 2 momentin mukaista vuotuista korkoa lisättynä kolmella prosenttiyksiköllä, jos takaisinperinnän perusteena on ravitsemisyrittäjän tahallisesti tai törkeällä huolimattomuudella antama virheellinen tai puutteellinen tieto tai ravitsemisyrittäjä ei ole palauttanut valtionavustuslain (2001/688) 20 §:n tarkoittamalla tavalla perusteettomasti maksettua tukea.

Jos takaisin perittävää määrää ei makseta viimeistään toimivaltaisen viranomaisen asettamana eräpäivänä, sille on maksettava vuotuista viivästyskorkoa korkolain 4 §:n 1 momentissa tarkoitettua korkokannan mukaan.

Toimivaltainen viranomainen saa päättää luopua takaisinperinnästä osaksi tai kokonaan, jos sitä on pidettävä kohtuullisena yrityksen taloudelliseen asemaan ja olosuhteisiin, takaisinperinnän perusteena olevaan menettelyyn tai olosuhteiden muutokseen nähden.

Toimivaltaisen viranomaisen on tehtävä päätös takaisinperinnästä viipymättä ja erityisestä syystä kahden kalenterivuoden kuluessa sen jälkeen, kun toimivaltaisen viranomaisen tietoon on tullut sellainen seikka, jonka nojalla tuen tai hyvityksen maksamisen lopettamiseen taikka takaisinperintään voidaan ryhtyä.

Takaisinperintään ei saa enää ryhtyä, kun kymmenen vuotta on kulunut tuen tai hyvityksen maksamisesta.

14 §

Tuen ja hyvityksen määrään perustuva rajoitus varojenjaolle

Jollei ravitsemisyrittäjä palauta saamaansa 3 §:ssä tarkoitettua tukea ja 5 §:ssä tarkoitettua hyvitystä valtiolle ennen rajoitusvelvoitteen päättymisen jälkeen laadittavan tilinpäätöksen vahvistamista, niin hyvitykseen sovelletaan, mitä kirjanpitolain (1336/1997) 5 luvun 8 §:n 2 momentissa säädetään aktivoituista kehitysmenoista.

15 §

Valtionavustuslain soveltaminen

Edellä 3 §:ssä tarkoitettuun tukeen ja 5 §:ssä tarkoitettuun hyvitykseen sovelletaan, mitä valtionavustuslain 9, 10 ja 14-20 §:ssä säädetään.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2020 vp

16 §

Toimivaltainen viranomainen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskus (*KEHA-keskus*) on tämän lain tarkoittama toimivaltainen viranomainen. KEHA-keskus myöntää ja maksaa hakemuksen perusteella 3 §:n tarkoitetun tuen ja 5 §:ssä tarkoitetun hyvityksen. Sen estämättä mitä edellä tässä pykälässä säädetään, työ- ja elinkeinoministeriö tekee päätöksen 9 §:n 1 momentissa tarkoitetulla joukkoajolla suoritettavien hyvitysten myöntämisestä ja maksamisesta. KEHA-keskus vastaa 3 §:ssä tarkoitetun tuen ja 5 §:ssä tarkoitetun hyvityksen takaisinperinnästä siten kuin 13 §:ssä säädetään.

17 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Helsingissä 20.5.2020

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Juhana Vartiainen kok
varapuheenjohtaja Arto Pirttilahti kesk
jäsen Atte Harjanne vihr
jäsen Mari Holopainen vihr
jäsen Hannu Hoskonen kesk
jäsen Eeva Kalli kesk
jäsen Pia Kauma kok
jäsen Riitta Mäkinen sd
jäsen Minna Reijonen ps
jäsen Janne Sankelo kok
jäsen Joakim Strand r
jäsen Hussein al-Tae sd
jäsen Veikko Vallin ps
jäsen Tuula Väätäinen sd
jäsen Johannes Yrttiaho vas
varajäsen Leena Meri ps
varajäsen Kai Mykkänen kok

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Teija Miller

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2020 vp
Vastalause 1

VASTALAUSE 1

Perustelut

Kokoomus on tyytyväinen siihen, että talousvaliokunta korjasi mietinnössään useita hallituksen esitykseen sisältyneitä puutteita. Mietintö korjaa Kokoomuksen esittämällä tavalla hallituksen esitystä erityisesti siltä osin, että ravintoloissa henkilöstöpalveluyritysten kautta työskentelevien palkat huomioitaisiin mietinnön esittämässä muodossa tuen laskennassa, kun hallitus oli jättämässä tämän työvoiman ja siihen varsinkin sesonkityövoimassa turvautuvat ravintolat ilman tukea tältä osin.

Mietintö esittää myös kustannushyvityksen viiteajanjakson muuttamista siten, että se huomioi kausiravintolat ja vuoden 2019 huhtikuun jälkeen aloittaneiden ravintoloiden tilanteen paremmin. Mietintö esittää parannuksia tukeen myös siten, että esimerkiksi Business Finlandin ravintolatoimialalle myöntämät tuet eivät automaattisesti leikkaa tässä hallituksen esityksessä myönnettyjä tukia.

Esitykseen kuitenkin jäi useita merkittäviä puutteita. Tästä syystä Kokoomus ei voi sellaisenaan yhtyä valiokunnan mietintöön, vaan jättää asiassa vastalauseen.

Kohtuullinen kustannushyvitys

Talousvaliokunnan hallituspuolue-enemmistö puoltaa mietinnössään laskentamallia, jonka mukaan kohtuullisena hyvityksenä suoritettaisiin vertailulukujen mukaisessa suhteessa 15 prosenttia, jonka on katsottu vastaavan tilastollisesti noin puolta ravitsemisliikkeiden joustamattomista juoksevista kustannuksista.

Kuultujen asiantuntijalausuntojen perusteella Kokoomus katsoo, että hyvitys on riittämätön suhteessa toteutuneisiin kuluihin, sulkutoimiin sekä ravintola-alan tilanteeseen niiden johdosta. Hyvityksen tulisi olla suurempi eli 25—30 prosenttia joustamattomista kustannuksista.

Talousvaliokunta ei myöskään ota mietinnössään riittävästi huomioon perustuslakivaliokunnan lausuntoa (PeVL 13/2020 vp). Perustuslakivaliokunta toteaa, ettei hallituksen esittämä ravitsemisyriyten menetysten hyvittämisen malli ja määrä ole perusoikeusmyönteisin vaihtoehto:

Valiokunnan mielestä elinkeinovapauden ja omaisuuden suojan näkökulmasta perustellumpaa olisi kuitenkin ollut pyrkiä rajoitusten aiheuttamat tappiot ja kustannukset paremmin huomioimaan ja kattavampaan hyvittämiseen nyt ehdotetun verraten suppean ja erityislaatuisen kohtuullisen hyvityksen asemesta.

Hallituksen esityksen suppea hyvitysjärjestelmä jättää korvaamatta ravitsemisyriyksille merkittävän osan liiketoiminnan sulkemisesta johtuvista suorista tappioista. Ehdotettu 15 prosentin hyvitysosuus vastaisi keskimäärin noin puolta joustamattomista kustannuksista ravitsemisyriyksissä. Joustamattomien kustannusten lisäksi ravitsemisyriyksen tappioksi ovat jääneet myös sellai-

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2020 vp Vastalause 1

set joustavat kustannukset, joita ravitsemisyrietykset eivät sulkemisen äkillisyyden vuoksi ole pystyneet sopeuttamaan. Esiitettyä 15 prosentin hyvitysosuutta ei siten voida pitää kohtuullisena.

Hallituksen esityksen suppea hyvitysjärjestelmä antaa heikomman suojan elinkeinonvapaudelle ja omaisuudelle oikeudelliselta muodoltaan suurempien ravitsemisyrietysten kohdalla ilman riittäviä perusteita. Ehdotettu hyvitysosuus putoaa 15 prosentista 5 prosenttiin miljoonan euron liikevaihdon kohdalla. Hyvitys on määrältään enintään 500 000 euroa. Hyvitysosuuden leikkuria perustellaan ylimalkaisesti suurten ravitsemisyrietysten skaalaeduilla. Asiantuntijakuulemisessa on käynyt ilmi, ettei tällaista skaalaetua saati suurten yritysten neuvotteluvoimaa tosiasiaassa ravintola-alalla ole kuin vähäisessä määrin ja lähinnä rahoituksen saatavuudessa. Liiketoiminnan koon kasvaessa kiinteät yksikkökustannukset eivät juuri pienene. Liikevaihdon suuruus johtuu ravintola-alalla toimipaikkojen lukumäärästä eri kokoisten ravintolayrietysten ansaintayhtälön ollessa sama.

Hyvitysjärjestelmän leikkuri asettaa alan yritykset eriarvoiseen asemaan pelkästään yhtiömuodon perusteella: Saman omistajan ravitsemusliikkeet saavat suuremman hyvitystuen, jos toiminta on jaettu useaan erilliseen yhtiöön verrattuna tilanteeseen, jossa toiminta on keskitetty yhteen yhtiöön. Hallituksen esittämä hyvitysjärjestelmä on siten mielivaltainen.

Sanottu epälineaarinen ja osin mielivaltainen hyvitysjärjestelmä loukkaa myös kilpailuneutraliteettia ja on omiaan vääristämään alan kilpailua tavalla, jota ei voida hyväksyä. Professori Kuoppamäen lausunnossa on todettu:

Maksettavan kompensaaion osalta tulee varmistaa se, että tuki kohtelee eri kokoisia yrityksiä oikeudenmukaisella ja kilpailuneutraalilla tavalla. Mikäli tuen määrä ja edellytys vaihtelee suures-ti yrityksen koon perusteella, tästä voi aiheutua kilpailuneutraliteettia koskevia ongelmia.

Työllistämisen tuki

Uudelleentyöllistämisen tuella (4 pykälä) edesautettaisiin ravitsemisliikkeiden kykyä työllistää henkilöstöä toiminnan käynnistyessä rajoitusajan jälkeen. Tukea maksettaisiin 1 000 euroa jokaista sellaista työntekijää kohden, jolle yritys maksaa palkkaa vähintään 2 500 euroa rajoitusvelvoitteen päättymistä seuraavan kolmen kuukauden ajalta. Talousvaliokunnan hallituspuolueiden enemmistö piti perusteltuna, että uudelleentyöllistämisen tuen perustaksi määritelty ajanjakso on hallituksen esityksen mukainen kolme kuukautta rajoitustoimenpiteiden päättymisen jälkeen. Koska ravitsemistoimialan rajoitustoimet kuitenkin jatkuvat osittain myös ajalla 1.6.—30.10.2020, alan mahdollisuus käynnistää toiminta täysimääräisesti ei toteudu heti kesäkuun alussa, vaan vaiheittain kesän aikana. Näin ollen myös alan mahdollisuus työllistää henkilökuntaa käynnistyy kesäkuun alusta vasta vaiheittain. Tästä syystä kokoomus pitää perusteltuna tuoda työllistämisen tuen malliin joustavuutta ja muuttaa näin ollen määriteltyä ajanjaksoa kolmesta kuukaudesta viideksi kuukaudeksi. Kokoomus pitää työllistämisen tukemista tärkeänä eikä koe, että hallituspuolueiden kannattamassa tukimallissa työllistäminen olisi tullut riittävästi huomioi-duksi.

Alkoholin ulosmyynti ja ALV-alennus

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2020 vp
Vastalause

Kokoomus katsoo, että ravintolayritysten pääsemiseksi kannattavalle uralle olisi erityistuen yhteydessä tehtävä myös esityksiä, joilla edesautettaisiin ravintoloiden mahdollisuutta palata omilla jaloilla seisovaan kannattavaan liiketoimintaan loppuvuoden aikana, vaikka ravintoloiden toiminta tulee olemaan ainakin osin rajoitettua ja asiakkaiden paluu vanhan liiketoiminnan asiakkaiksi epävarmaa. Ravintoloiden toiminta tulee kesäkuun alusta lähtien olemaan mahdollista, mutta tavanomaista selvästi heikommin kannattavuusedellytyksin.

Kokoomus ehdottaa monien alan toimijoiden tavoin, että poikkeussäätelyn aikana tehtäisiin mahdolliseksi myydä ravintoloista alkoholijuomia mukaan otettavaksi. Kokoomus ehdottaa myös, että ravintolatoimintaan kohdistuvaa arvonlisäveroa määräaikaisesti kevennettäisiin.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että hyväksytään yksi lausuma (*Vastalauseen lausumaehdotus*).

Vastalauseen lausumaehdotus:

Eduskunta edellyttää, että hallitus varmistaa tuen kohtuullisen ja oikeudenmukaisen tason ja tekee tarvittavat tarkistukset siihen sekä tuo viipymättä eduskunnan käsiteltäväksi esitykset, joilla mahdollistetaan ravintoloille alkoholijuomien ulosmyynti sekä alennetaan väliaikaisesti ravintolatoimintaan kohdistuvaa arvonlisäveroa.

Helsingissä 20.5.2020

Juhana Vartiainen kok
Pia Kauma kok
Janne Sankelo kok
Kai Mykkänen kok

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2020 vp
Vastalause 2

VASTALAUSE 2

Perustelut

Kaikista toimialoista ravintola- ja majoitusala on epidemian todennäköisesti pahimmin taloudellisesti runtelema. Hallituksen säätämiä rajoituksia puretaan asteittain, ja on odotettavissa, että kulluttajien käyttäytyminen on aluksi varovaista terveyssyistä ja pienemmistä tuloista johtuen. Tästä seuraa, että alan kysyntä tuskin palautuu välittömästi entiselleen, ja samanaikaisesti lyhyemmät aukioajat, suuremmat asiakkaiden välisten etäisyyksien vaatimukset ja korkeammat hygieniasandardit pienentävät myös samalla rahamäärällä tuotettua tarjontaa.

Ravintola-ala on merkittävä työllistäjä suoraan ja välillisesti, ja sen kotimaisuusaste on korkea. Samanaikaisesti alalla ei ole mainittavia puskureita tai toiminnan tauottamisen mahdollisuuksia. Hallituksen sinällään perusteltujen rajoittamistoimien takia aiheutuneet menetykset on korvattava kohtuullisessa määrin ravintoloille. Kyse ei ole valinnanvaraisesta tukemisesta, vaan välttämättömistä korvauksista.

Tämän lisäksi on alan heijastusvaikutukset ja tulevat vaikeat ajat huomioiden kuitenkin myös syytä tukea etenkin työllistävää liiketoimintaa tulevien rajoitustoimien asteittaisen purun ajan. Näissä tukitoimissa ei työllistämistavan tule vaikuttaa tukitoimiin. Perussuomalaisten mielestä sekä henkilöstövuokrauspalveluiden työvoiman käyttö tai työntekijöiden palkkaaminen ovat samanarvoista työtä sekä tekijälleen että ravintolalle.

15 prosenttia menetetyistä liikevaihdosta saattaisi olla normaalina toiminta-aikana katsottavissa riittäväksi korvaukseksi, mutta on todennäköistä, että epidemian myötä myös kulurakenteeseen on kohdistunut häiriöitä esimerkiksi kasvaneiden kertaluonteisten menojen muodossa. Perussuomalaiset pitää 20 prosenttia perustellumpana korvausprosenttina.

On kohtuutonta, että yrityksen rakenne tai koko voi vaikuttaa korvauksen määräytymiseen. Korvauksien on määräydyttävä tasapuolisesti vain menetyksiin perustuen. Tämän takia korvauksien 500 000 euron enimmäismäärästä on luovuttava.

Esityksen korvaustoimet kohdistuvat vain rajoitustoimien kohteeksi joutuneisiin yrityksiin, eikä esimerkiksi henkilöstöravintoloihin, vaikka niidenkin liiketoiminta on kärsinyt rajusti. Perussuomalaisten mielestä on viipymättä alettava valmistella rajoitustoimien ja siten korvauksien ulkopuolelle jääneiden ravitsemisliikkeiden tukiohjelmia, joka voi pitkälti pohjautua nyt käsittelyssä olevaan esitykseen.

Yleisellä tasolla verojärjestelmää ei tule käyttää elvyttämisen työkaluna. Tilanne on kuitenkin poikkeuksellinen. Näyttää siltä, että lähitulevaisuudessa matkailuala menettää paljon ulkomaalaisia asiakkaita matkustusrajoitusten vuoksi. Kysyntää täytyisi siis saada nostettua kotimaisen matkailun avulla. Alempien arvonlisäverokantojen väliaikainen pistemäinen käyttö kasvattaa alkuvaiheessa palveluntuottajien katetta ja lopulta menee hintoihin lisäten kysyntää. Lopulta Suomi voi olla myös voittaja myös ulkomaalaisten matkailun suhteen, luontaisen sosiaalisen etäisyyden

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2020 vp
Vastalause 2

sekä matalan asukastiheyden vuoksi. Ravintola- ja majoitusala täytyy vain hetkeksi ottaa reppuselkään.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että lakiehdotus hyväksytään muutoin valiokunnan mietinnön mukaisena paitsi 6 ja 7 § muutettuina (Vastalauseen muutosehdotukset),

sekä hyväksytään kaksi lausumaa (Vastalauseen lausumaehdotukset)

Vastalauseen muutosehdotukset

6 §

Hyvityksen peruste ja enimmäismäärä

- (1. mom kuten mietintö)
  - (2. mom poist.)
  - (3. mom kuten mietintö).
-

7 §

Rajoitukseen perustuvan hyvityksen laskenta

- (1, 2 ja 3 mom. kuten mietintö)

Ravitsemisyrietykselle määritetään vertailuluvusta euromääräinen osuus (hyvitysosuus), joka on: 1) 20 prosenttia enintään yhden miljoonan euron määräisestä vertailuluvusta.; ja 2) viisi prosenttia siitä vertailuluvun määrästä, joka on yhtä miljoonaa euroa suurempi. Hyvitys kultakin rajoituspäivältä määräytyy seuraavassa järjestyksessä:1) 3 momentissa tarkoitettu erotus jaetaan vertailuluvulla (toiminnan supistumiskerroin);2) toiminnan supistumiskertoimella kerrotaan 4 momentin mukaisesti määräytynyt hyvitysosuus;3) hyvitys kultakin rajoituspäivältä on 2 kohdan tulema jaettuna luvulla 30, joka on vuoden 2020 tammi- ja helmikuun kalenteripäivien kuukausikohtainen keskiarvo.

- (5 ja 6 mom. kuten mietintö).
-

Vastalauseen lausumaehdotus 1

Eduskunta edellyttää, että hallitus alkaa viipymättä valmistelevaan korvauksien ulkopuolelle jääneiden ravitsemisliikkeiden tukiohjelmalla tai korostetusti huomioi nämä yritykset yleisen tuen valmistelussa.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2020 vp
Vastalause

Vastalauseen lausumaehdotus 2

Eduskunta edellyttää, että hallitus selvittää hotelli-, ravintola- ja matkailualalle kohdistetun alemman arvonlisäverokannan käyttöönottoa vuoden määräajaksi.

Helsingissä 20.5.2020

Veikko Vallin ps
Minna Reijonen ps
Leena Meri ps